

Rejestracja podmiotów profesjonalnych i paszportowanie roślin w oparciu o Rozporządzenie 2016/2031

*Główny Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa
Wystawa „Zieleń to Życie”
Warszawa, 5 września 2019 r.*

Nowy system zdrowia roślin - Rozporządzenie 2016/2031 (przepisy stosowane od 14.12.2019 r.)

OBOWIĄZUJĄCE ROZWIĄZANIA UTRZYMANE PO ICH ODPOWIEDNIM ZWERYFIKOWANIU

- **rejestracja** określonych „**podmiotów profesjonalnych**” (*zwiększony zakres*)
- **ocena zdrowotności** przez podmioty profesjonalne (*wyjątkowo urząd*)
- **zaopatrzenie** określonych materiałów w **paszporty roślin** (*zwiększony zakres*)
- **wydawanie** paszporty **przez profesjonalne podmioty** (*wyjątkowo urząd*)
- **jednolite w UE formaty paszportów roślin**
- **nadzór** nad podmiotami profesjonalnymi **ze strony urzędu**

ZWIĘKSZONY ZAKRES REJESTRACJI !!!

Do rejestru PIORiN wpisywane są podmioty profesjonalne:

- wprowadzające (*importujące*) do UE rośliny (...), wymagające ŚF
- **przemieszczające w UE rośliny (...) dla których wymagany jest paszport roślin**
- **upoważnione do wydawania paszportów roślin**
- wnoszące o wydanie świadectw fitosanitarnych (*eksportujące poza UE*)
- **upoważnione do stosowania oznaczeń ISPM 15** dla drewnianego materiału opakowaniowego (DMO)
- przekazujące wymagane informacje dla podróżnych oraz przy sprzedaży internetowej
- prowadzące działalność dot. określonych roślin na obszarach wyznaczonych w związku z wystąpieniem agrofaga kwarantannowego dla UE

Podmiot profesjonalny oznacza każdą osobę prawa publicznego lub prywatnego, zaangażowaną profesjonalnie w jedną lub większą liczbę następujących czynności w odniesieniu do roślin, produktów roślinnych i innych przedmiotów, **oraz ponoszącą za nie odpowiedzialność prawną:**

- ✓ sadzenie
- ✓ hodowla
- ✓ produkcja, w tym uprawa, mnożenie i utrzymywanie
- ✓ wprowadzanie, przemieszczanie na terytorium Unii oraz wyprowadzanie poza terytorium Unii
- ✓ udostępnianie na rynku
- ✓ przechowywanie, gromadzenie, wysyłanie i przetwarzanie

Zarejestrowany podmiot - podmiot profesjonalny zarejestrowany zgodnie z art. 65

Rejestracja – zwolnienia

Zwolnienie z rejestracji podmiotu profesjonalnego dostarczającego **wyłącznie i bezpośrednio użytkownikom ostatecznym**

- małe ilości roślin (...) w sposób inny niż w ramach sprzedaży na odległość (np. Internet, zamówienia przez telefon)
- małe ilości nasion, nieobjętych wymogiem ŚF w imporcie do UE

Użytkownik ostateczny – każda osoba działająca w celach niemieszczących się w ramach działalności handlowej, gospodarczej lub zawodowej tej osoby, która ***nabywa rośliny lub produkty roślinne na własny użytek***

Rejestracja podmiotów profesjonalnych

Podmioty wpisane do dotychczasowego rejestru przedsiębiorców (na podstawie art. 13 ustawy o ochronie roślin) staną się podmiotami wpisanym do urzędowego rejestru profesjonalnych podmiotów.

Podmioty te są zobowiązane do aktualizacji danych do 14.03.2020 r. (zakres danych w art. 66 ust. Rozp. 2016/2031)

ZWIĘKSZONY ZAKRES PASZPORTOWANIA !!!

Projekt wykazu roślin (...) które wymagają paszportu w konsultacjach społecznych

Na podstawie Rozp. 2016/2031 wykaz ten obejmuje m.in. :

- **wszystkie rośliny przeznaczone do sadzenia**
- niektóre nasiona, tj. te dla których ustalono agrofagi określane jako RNQP
- rośliny (...) wymienione dotychczas w załączniku VAI dyrektywy 2000/29/WE
- rośliny (...) dla których przyjęto środki unijne dot. przemieszczania w UE
- rośliny (...) wymienione w aktach wykonawczych (...) dla których wymagana jest inna szczególna etykieta lub inny rodzaj poświadczenia

RNQP - Regulowane Agrofagi Niekwarantowane - dotyczą tylko roślin przeznaczonych do sadzenia, w tym nasion

„rośliny przeznaczone do sadzenia” oznaczają rośliny, które są przeznaczone do sadzenia lub przesadzenia, lub pozostają posadzone

„rośliny” oznaczają żywe rośliny oraz żywe części roślin, m.in.:

- nasiona w znaczeniu botanicznym, przeznaczone do siewu
- bulwy, bulwocebule, cebule, kłącza, korzenie, podkładowki, stolony
- pędy, łodygi, rozłogi
- roślinne hodowle tkankowe, w tym kultury komórkowe, zasoby genowe, merystemy, klony chimerowe, materiał mikrorozmnażany
- pąki, okulanty, sadzonki, zrazy, szczepy

Paszportowanie roślin

Paszport roślini jest co najmniej wymagany przy przemieszczaniu w UE określonych roślin (...) pomiędzy podmiotami profesjonalnymi !

Przykładowo:

- *drzewa i krzewy ozdobne przemieszczane od producenta do centrum dystrybucyjnego, hurtowni lub sklepu ogrodniczego*

Paszport roślin **nie jest wymagany** w przypadku przemieszczania określonych roślin (...) **w obrębie i pomiędzy (niewielka odległość) nieruchomościami użytkowanych przez zarejestrowany podmiot profesjonalny.**

Paszportowanie roślin - odstępstwo

Paszport roślin nie jest wymagany w przypadku przemieszczania wskazanych w wykazie roślin (...) dostarczanych bezpośrednio użytkownikom ostatecznym !

Przykładowo:

- *drzewka i krzewy ozdobne zakupione do domu w sklepie stacjonarnym*

Odstępstwo nie ma zastosowania do:

- **sprzedaży** poprzez umowy zawierane **na odległość** (np. Internet)
- **przemieszczania do stref chronionych UE**

Paszportowanie roślin

Paszporty roślin są umieszczane na jednostce handlowej roślin (...) przed ich przemieszczeniem na terytorium UE.

W przypadku gdy takie rośliny (...) są przemieszczane w opakowaniu, wiązce lub pojemniku, paszport roślin jest umieszczany na tym opakowaniu, wiązce lub pojemniku.

To jak umieszczany jest paszport roślin, wynika z tego, co jest jednostką handlową na danym etapie przemieszczania pomiędzy podmiotami profesjonalnymi !

„jednostka handlowa” oznacza najmniejszą jednostkę handlową lub inną jednostkę użytkową mającą zastosowanie na danym etapie obrotu, która może stanowić część lub całość partii

„partia” oznacza określoną liczbę jednostek jednego towaru, która charakteryzuje się jednorodnością składu, pochodzenia i innymi odpowiednimi elementami, stanowiącą część przesyłki

FORMAT PASZPORTU ROŚLIN

- zawiera **określone elementy** (*Zał. VII do Rozp. 2016/2031, Rozp. 2017/231*)
- **ma formę etykiety**, wyodrębnionej w stosunku do wszelkich innych informacji lub etykiet (*np. handlowych*)
- **włączony**, w wyrażnie odrębnej formie, **do etykiety urzędowej** (*nasiennej*)
- elementy paszportu ułożone w **prostokątny lub kwadratowy kształt**
- **widoczny i czytelny** - elementy czytelne bez korzystania z narzędzi optycznych
- informacje muszą być **trwałe** (*trwale naniesione*); brak możliwości ich zmiany

FORMAT PASZPORTU ROŚLIN

Rodzaje paszportów roślin określa załącznik VII do Rozp. 2016/2031:

- paszporty roślin dla całej Unii
- paszporty roślin do stref chronionych
- paszporty roślin dla Unii, połączone z etykietą kwalifikacji
- paszporty roślin do stref chronionych, połączone z etykietą kwalifikacji

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE KOMISJI (UE) 2017/2313 określające specyfikacje dotyczące formatu paszportu roślin (...)

FORMAT PASZPORTU ROŚLIN

Rozporządzenie (UE) 2017/2313

flaga – kolorowa lub czarno-biała
lub biało-czarna (lewy górny róg)

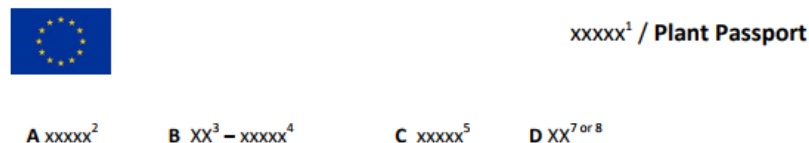
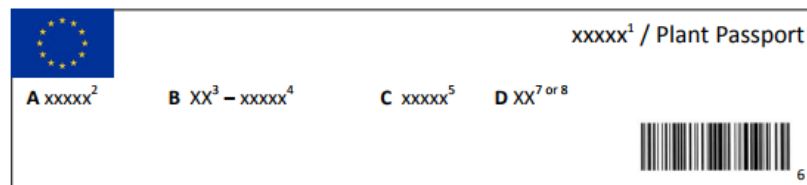
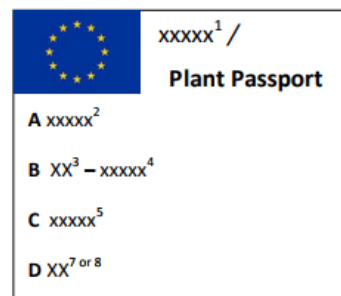
wyrazy **Paszport roślin/ Plant passport**
(prawy górny róg)

litera A: dla roślin nazwa botaniczna
danego gatunku lub taksonu

litera B: dwuliterowy kod PCz. (PL) i numer
rejestracyjny

litera C: kod identyfikacyjny (np. kod QR)

litera D: nazwa państwa pochodzenia
(odpowiednio trzeciego lub PCz., np. PL)

Okresy przejściowe dla nowych wymogów

Rozporządzenie 2017/2313:

Paszporty roślin wydane przed dniem 14.12.2019 r., zgodnie z dotychczasowymi przepisami/wymaganiami, pozostają ważne do dnia 14.12.2023 r. !

Uwaga: o ile nie uległ zmianie stan fitosanitarny roślin (...), dla których zostały paszporty wydane

Paszport roślin – wzory PIORiN

 	 Paszport roślin \ Plant Passport

 	 Paszport roślin - strefa chroniona \ Plant Passport - PZ

Wydawanie paszportów roślin

Paszporty roślin są wydawane:

tylko dla roślin (...) dla których **ocena wykazała, że spełniają** one określone **wymagania**

- **przez upoważnione zarejestrowane podmioty profesjonalne**, pod nadzorem właściwych organów (WIORiN)
 - podmiot przeprowadza ocenę do wydawania paszportów roślin
- w drodze odstępstwa przez właściwe organy (WIORiN)
 - właściwy organ (WIORiN) przeprowadza ocenę do wydania paszportów

Nadzór WIORIN nad podmiotem upoważnionym do wydawania paszportów

Kontrola WIORiN co najmniej raz do roku, aby sprawdzić, czy upoważniony podmiot przestrzega wymogów , tj. realizacji obowiązku identyfikowalności oraz dokumentowania wykonywania oceny, wraz z jej wynikami.

Kontrola obejmuje również ocenę zdrowotności roślin (*weryfikacja działań podmiotu*) i jest przeprowadzona w najbardziej odpowiednim czasie dla wykrycia agrofagów.

W przypadku podejrzenia występowania agrofaga kwarantannowego dla UE lub RNQP – są pobierane próbki i przeprowadzane badania przez WIORiN

Upoważnianie podmiotu profesjonalnego do wydawania paszportów roślin

WIORiN udziela zarejestrowanemu podmiotowi profesjonalnemu upoważnienia do wydawania paszportów roślin:

- dla konkretnych rodzin, rodzajów lub gatunków oraz typów towarów
- aby uzyskać upoważnienie podmiot musi spełniać następujące warunki:
 - **posiadać wiedzę** niezbędną do **przeprowadzania oceny**
 - **dysponować systemami i procedurami** umożliwiającymi wypełnianie obowiązków dotyczących **identyfikowalności**

Identyfikowalność (art. 69 Rozp. 2016/2031)

Profesjonalny podmiot prowadzi rejestr umożliwiający:

Zidentyfikowanie od jakiego podmiotu profesjonalnego pochodzi każda jednostka handlowa dostarczona do podmiotu

Zidentyfikowanie do jakiego podmiotu profesjonalnego dostarczono (sprzedano) każdą jednostkę handlową

Identyfikowalność (art. 70 Rozp. 2016/2031)

Podmioty profesjonalne, którym dostarczane są lub które dostarczają określone w przepisach rośliny (...) [*m.in. wymagające zaopatrzenia w paszport roślin*] powinny **dysponować systemami lub procedurami identyfikowalności** umożliwiającymi **zidentyfikowanie przemieszczeń** tych roślin (...) **w obrębie i pomiędzy swoimi nieruchomościami.**

Ocena dla wydania paszportów roślin

Ocenę przeprowadza zarejestrowany podmiot upoważniony do wydawania paszportów roślin.

W określonych przypadkach ocenę przeprowadza właściwy organ (WIORiN):

- podejrzenie występowania agrofaga kwarantannowego
- gdy paszporty roślin wydaje organ (WIORiN)
- gdy ocena przeprowadzana jest w bezpośrednim sąsiedztwie miejsca produkcji, a upoważniony podmiot nie ma do niego dostępu (*np. na działce sąsiada*)

Ocena dla wydania paszportów roślin

Ocena dla wydania paszportów roślin musi spełniać wszystkie następujące warunki:

- wykonana w odpowiednim czasie i z uwzględnieniem istniejącego zagrożenia fitosanitarnego
- przeprowadzona na nieruchomościach; gdy jest to wymagane, również w bezpośrednim sąsiedztwie miejsca produkcji
- **przeprowadzona przynajmniej poprzez ocenę wizualną, uzupełnioną pobraniem prób i badaniami laboratoryjnymi w określonych sytuacjach (*podejrzenie, wymóg określony w przepisach*)**
- **wyniki oceny są rejestrowane i przechowywane co najmniej przez trzy lata**

Ocena dla wydania paszportów roślin

Dyrektywa Rady
2000/29/WE
Aneksy I – V

Projekt Rozporządzenia
Wykonawczego Komisji

Wymogi Dyrektyw
„marketingowych”

Projekt zmian do
dyrektyw
„marketingowych”

PROJEKT Rozporządzenia Wykonawczego Komisji *(konsultacje społeczne)*

Aneks I Definicje

Aneks II Agrofagi kwarantannowe dla Unii

Aneks III Agrofagi kwarantannowe dla stref chronionych

Aneks IV Regulowane Agrofagi Niekwarantannowane – RNQP

Aneks V Środki w celu zapobiegania występowaniu RNQPs na określonych roślinach do sadzenia

Aneks VIII Rośliny ... pochodzące z terytorium Unii oraz odnoszące się wymagania szczególne przy przemieszczaniu w Unii

Aneks IX Rośliny ..., pochodzące z krajów trzecich lub z terytorium Unii, których wprowadzanie do stref chronionych jest zabronione

Aneks X Rośliny (...), odnoszące się strefy chronione wraz z wymaganiami szczególnymi, przy wprowadzaniu i przemieszczaniu do stref chronionych

Aneks XIII Rośliny ..., wymagające zaopatrzenia w paszport roślin przy przemieszczaniu w obrębie terytorium Unii

Aneks XIV Rośliny ..., wymagające zaopatrzenia w paszport roślin przy wprowadzaniu do przemieszczaniu w obrębie stref chronionych

RNQP - Regulowane Agrofagi Niekwarantannowane - dotyczą tylko roślin przeznaczonych do sadzenia, w tym nasion

PROJEKT Rozporządzenia Wykonawczego Komisji zawierający WYKAZY organizmów, towarów regulowanych i wymagań szczególnych

Aneks IV Regulowane Agrofagi Niekwarantowane - RNQP

Część C Winorośl

Część D Materiał rozmnożeniowy rośliny ozdobnych

Część E Materiał rozmnożeniowy roślin leśnych, inny niż nasiona

Część J Materiał rozmnożeniowy oraz nasadzeniowy roślin sadowniczych

Część L Materiał rozmnożeniowy *Humulus lupulus*, inny niż nasiona

Aneks V Środki (wymagania) w celu zapobiegania występowaniu RNQPs na określonych roślinach do sadzenia

Część C Materiał rozmnożeniowy rośliny ozdobnych

Część D Materiał rozmnożeniowy roślin leśnych, inny niż nasiona

Część J Materiał rozmnożeniowy *Humulus lupulus*, inny niż nasiona

Winorośl oraz rośliny sadownicze – środki/wymagania w dyrektywach marketingowych

**Obowiązki podmiotów prowadzących obrót
materiałem nasadzeniowym lub
rozmnożeniowym roślin ozdobnych
- przepisy nasienne**

Obowiązki określone ustawą o nasiennictwie

- brak zmian po 14 grudnia 2019 r.
- wpis do ewidencji dostawców
 - za wyjątkiem dostawców*
 - *dostarczających wyłącznie do podmiotów nieprofesjonalnych*
 - *wytwarzających i sprzedających na terenie tego samego powiatu*
- dokument dostawcy

Obowiązki dostawcy

- prowadzi produkcję w sposób uwzględniający eliminowanie zagrożeń dla danej uprawy wynikających w szczególności z czynników zewnętrznych określonych przez dostawcę;
- prowadzi dokumentację dotyczącą:
 - eliminowania tych zagrożeń,
 - roślin, które zostały zakupione i otrzymane od innych podmiotów, są w produkcji, zostały sprzedane i wysłane do innych podmiotów;
- zapewnia identyfikację poszczególnych partii materiału podczas produkcji;
- pobiera, w razie potrzeby, próby do oceny laboratoryjnej;
- informuje wiorin o wystąpieniu organizmów kwarantannowych roślin;
- umożliwia przeprowadzenie kontroli wytwarzania materiału, w tym pobieranie prób (raz w sezonie wegetacyjnym);
- udziela informacji lub wyjaśnień – na żądanie wiorin

Dokument dostawcy

- do każdej przesyłki zawierającej jedną lub kilka partii materiału
- w dwóch egzemplarzach
- zawiera:
 - oznaczenie „jakość WE”; oznaczenie „PL” jako oznaczenie państwa, w którym wystawiono ten dokument; napis „Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa”;
 - numer w ewidencji dostawców; oznaczenie dostawcy; oznaczenie odbiorcy;
 - numer partii określony przez dostawcę; datę wystawienia; nazwę botaniczną; nazwę odmiany
 - liczbę roślin objętych dokumentem dostawcy;
 - nazwę państwa trzeciego.

Wymagania w zakresie wytwarzania i jakości

- zmiana Dyrektywy 93/49/EEC i rozporządzenia, najpóźniej 1 kwietnia 2020
- wykaz organizmów od których materiał ma być praktycznie wolny
 - praktycznie usunięto z wykazu dotychczasowe organizmy jakościowe
 - organizmy aktualnie kwarantannowe, zwalczane na materiale roślinach ozdobnych przeznaczonych do sadzenia np. *Erwinia amylovora*, *PPV*, *Plasmopara halstedii*, *Puccinia horiana*, *Opogona scchari*, itd.

Uwaga: wymagania w miejscu, które muszą być spełnione w produkcji przed wystawieniem paszportu roślin m.in. dla roślin ozdobnych określono w **Aneksie V - PROJEKT Rozporządzenia Wykonawczego Komisji (konsultacje społeczne)**

INFORMACJE NT. NOWYCH PRZEPISÓW UE

- dedykowana zakładka na stronie PIORiN:

<http://piorin.gov.pl/zdrowie-roslin/nowe-prawo-ue/>

- jednostki PIORiN (*spotkania informacyjne*)

Dziękuję za uwagę

Główny Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa
al. Jana Pawła II 11; 00-828 warszawa
piorin.gov.pl; gi@piorin.gov.pl